

CIMBORÁ

10 GYERMEKES KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK



Munka után édes olvasni Cimborát,
 Bizony, mondom néktek, nincs annál jobb barát.



HAZAFELE.

— Irta: BAUMGARTEN LÁSZLÓ. —

Haza megyünk már. Gözparipámat
Kergeti messze, messze a vágy.
Vándorutamnak nyoma se támad,
S valami bennem várni se hágy.

Ezüst halászok közt visz az utam,
Majd puha rétet futva szel át.
Elhagyni mindent úgy megtanultam
S őt soha még: az édesanyát.

Arnyas oromnak fénykoronáját
Lopja le már az alkonyi nap,
Véresen huzva bús boronáját.
(Othoni földön hej, be' vigabb!)

Szaladó szellő éri az arcom.
Valaki hon így simogatott.
Halkan a főmet újra lehajtom
S hajtani vágynám a vonatot...

Emlékezzünk régiekről.

— Elek nagyapó krónikás könyvéből. —

Erdély aranykora.

Az 1613 ik esztendőben ült Erdély fejedelmi székében a halhatatlan emlékü Bethlen Gábor. Elődje, Báthory Gábor, ez a különben nagy tehetségű ifju kegyetlen, erőszakos, léhalelkű, erkölcsstelen ember volt s Erdély népe valósággal föllélegzett, amikor zsarnokától megszabadult. Am a magyar király, II. Mátyás, hallani sem akart Bethlen Gábor fejedelemségéről, mivelhogy Bethlen protestáns volt. Azzal az ürüggyel, hogy a szultán ellen készül háborura, gyűlést hívott össze Linzben, ahol összes országainak képviselői megjelentek, így a magyarországiak is. Ott megvádolta Bethlen Gábort, hogy a szultán készséges szolgája, tehát végezni kell Erdéllyel s aztán a törökkel. De a gyűlésen jelen volt magyar protestánsok átlátták a szitán: nem a török ellen akar hadat vezetni a király, hanem a vallásszabadság s ezzel a magyar alkotmány ellen. »Isten tisztelete és családunk fentartása a fő ok, a török háboru csak ürügy«, írta maga a király egyik főemberének. »Isten tisztessége mellett nemzetünk szabadságáért fogok fegyvert«, írta pár évvel később Bethlen Gábor. Ime: két ellenkező világ állt itt egymással szemben. A király, Magyarország koronás királya harcol a vallásszabadság elnyomásáért, ami akkor egyet jelentett a nemzet szabadságának elnyomásával és harcol az uralkodó család fentartásáért. »Istenért és a családért«, mondja a király. »Istenért és a nemzeti szabadságért«, mondja a fejedelem.

Am a király nem kapott sem elegendő pénzt, sem elegendő katonát a háborura s Bethlen Gábort fejedelemnek elismerni kénytelen. Ugyanekkor a törökkel is a békét husz esztendőre meghosszabbítják. Aztán meglepi az öregség, betegség s mert nincs gyermeke, az most a legfőbb gondja. Hogy Ferdinánd siriái főhercegnek biztosítsa a magyar koronát. A magyarok nem fogadják szívesen Ferdinándot. Csehországban s az örökös tartományokban kegyetlenül irtotta a protestánsokat s ha most Magyarország királya lesz, nyilvánvaló, hogy itt tovább folytatja megkezdett művét. Nem is bizik az udvarban, hogy a magyar országgyűlés megválassza Ferdinándot: fegyveres erővel akarták erre rákényszeríteni. De

az eddig hallatlan merénylettől mégis visszariadtak s Esztergom nagynevű érsekének, Pázmány Péternek köszönheté az udvar, hogy Ferdinánd megválasztása és megkoronázása végre is sikerült.

Ami nem sikerült az erőszaknak, sikerült Pázmány Péter nagy tehetségének: visszaállítani a katolikus egyház uralmát. Az ékesszólás és az irás voltak legerősebb fegyverei: abban a korban senki sem versenyzett vele az ékesszólásban, az irás művészetében. Gyönyörű magyarsággal írja műveit, melyeknek szép magyar nyelvét ma is csodálattal olvassuk. Ékesszólásával, meggyerő modorával közel tudott férközni a szívekhez s a főúri családok sorban térnek át a katolikus hitre. Pázmány maga is előkelő protestáns családnak a sarjadéka. Mint 13 éves gyermek tér át a katolikus hitre, a jezsuiták nevelik s elvégezvén tanulmányait külföldön, szóval és tollal szenvedelmes harcot kelt az eretnekek ellen. Nagy hititértői buzgalomával akaratlanul is a magyar nemzet elnyomását szolgálja, de amikor észreveszi a veszedelmet, mérséklí magát: nem, ő nem akarja megsemmisíteni a magyar alkotmányt. Azt akarja, hogy szabad, független legyen a protestáns Erdély, »mert különben — írja ő — galléron köpne a német!«. Szóval, ismétlődik benne is a magyar közmondás igazsága: a vér vízzé nem válik.

Ferdinánd, az új király, megerősítette ugyan a vallásszabadságot biztosító bécsi békét, de a magyar nemzet nem bizott benne. Nem is bizhatott. Amíg a koronázó országgyűlés folyt Pozsonyban, Prágában kitört a forradalom a vallásüldözés miatt. Kitört a forradalom s ezzel megkezdődött a *Harmincéves háboru*.

Lángba borult Európa nagy része s ezt II. Ferdinándnak, az ő vak türelmetlenségének köszönheték a nemzetek. Nagy szerencséje volt a magyaroknak, hogy a Gondviselés épp ebben a veszedelmes időben állította az események élére Bethlen Gábort, Erdély nagynevű fejedelmét. Nagy eszű és nagy műveltségű ember s izról-végre magyar hazafi. Művelté akarja tenni a népet, mint egykoron nagy Mátyás király. Tudósok, művészek veszik körül gyulafehérvári

udvarában s üres idejében velük társalog. Se-regestül küldi ki a magyar fiukat külföldi egyetemekre. Megalapítja a gyulafehérvári, nagyenyedi híres kollégiúmot. Mély vallásos érzésében huszonhatszor olvassa végig a szent Bibliát. Aranykorát éri Erdély az ő fejedelemségének idején, de ő többre, nagyobbra van hivatva, mint hogy egyszerűen Erdély fejedelme legyen: az események a vallási és a nemzeti szabadság védelmére szólítják s ő emberül tölti be e tisztelet, amelyre elhivatottak.

A mikor itt is, ott is felcsap a vallásüldözés lángja s II. Ferdinánd, aki időközben megnyeri a császári koronát is, elbizakodottan üzen hadat a vallásszabadságnak, a nemzet jobbainak Bethlen Gáborban van legfőbb reménységű. Ő veszi fel a fegyvert, mely kihullott a hirtelen váratlan elhunyt Bocskay kezéből, «harcolni Isten tisztessége mellett, nemzetünk szabadságáért.» Megmozdul Erdély, meg a Felvidék s Kassán a felvidék rendei Magyarország fejedelmévé választják 1619-ben. Így indul a csehek segédméré. Bécs közelében egyesül a magyar sereg a csehekkel, vivni kezdetie Bécsset, közben elfoglalta Pozsonyt, birtokába jutott a szent korona is, s csak azért hagyja félbe Bécs vivását, mert ezalatt meg régi ellensége, Homonnai György, kozák és lengyel hadakkal betört a Felvidékre. De Magyarország nagy része már Bethlen Gábor kezén volt, Homonnait is kiverték a Felvidékről s II. Ferdinánd jónak látta fegyverszünetet kötni Bethlennel, országgyűlést hívni egybe, melyet meg is tartottak Besztercebányán 1620-ban.

Kényszerűségből hívta össze ezt az országgyűlést a király. De fel is oszlatta, amint hírt kapott arról, hogy Csehországban feléje fordult a hadiszerencse. Ám a rendek nem oszlottak szét, Bethlen Gábort királyukká választották, aki a címet el is fogadta, de nem engedte megkoronáztatni magát. Nem koronáért, a magyar nemzet szabadságáért harcolt: erre volt ő elhivatva s utjáról a korona fénye el nem tántorította. Csehországban Ferdinánd egyik serege tönkre verte a cseheket, egy másik sereg, melyet az elbizakodott Danpierre vezetett, betört Magyarországra. Ostromolni kezdette Pozsonyt, de a vezér elesik s a sereg esze nélkül szalad ki az országból. Aztán a csehek leverője Buquooy próbált szerencsét, el is foglalja Pozsonyt, de Érsekújvár vivása közben ő is elesik: ez a sereg is esze nélkül szalad, Bethlen utána, tönkreveri s most már nem fegyverszünetre, de békekötésre kényszerül a magyar irtásra vállalkozott II. Ferdinánd. Bethlen is hajlandó a békére, mert a hosszú háboru kimerítette s megköli 1622-ben a békét Nicolsburgban. Bethlen Gábor lemondott a királyi címről, le az elfoglalt területekről, de kapott hét vármegyét, ezenkívül Oppeln és Ratibor hercegségeket, címet is kapott: a római szent birodalom címét, aztán ígéretet, hogy kap a királytól 52.000 forint évi

segélyt a kezén levő végvárak fentartására, nem üldözi tovább a vallásszabadságot s nem bántja a magyar alkotmányt.

De Ferdinánd csak azért írta alá a szerződést, hogy ne tartsa meg. Tovább folyt a protestánsok üldözése s a nikolsburgi béke után egy esztendőre Bethlen Gábornak újra fegyvert kellett fognia. Segítséget kapott a töröktől, elfoglalta Nagyszombatot, kiverte a császári hadakat az országból s ujabb békére kényszerült Ferdinánd Bethlennel is, a szultánnal is. Békére kényszerült azért is, mert legidősebb fiának, Ferdinándnak csak úgy adták feleségül Mária spanyol hercegnőt, ha még az ő életében királlyá választják a magyarok. A közerkölcsök romlását szomorúan hirdeti az a tény, hogy a királyválasztó országgyűlésen Eszterházy Miklós csak vesztegetéssel tudta megszerezni a nádorságot s nem különben sok pénzbe került az «egyhangú» királyválasztás is. Mindjárt meg is koronázták III. Ferdinándot, aki természetesen a magyar alkotmányra az esküt letette.

Az «egyhangú» választást nemcsak a vesztegetés könnyíté, de Bethlen Gábor magatartása is. A nagy férfiu állandóan foglalkozott azzal a gondolattal, hogy Magyarországot megszabadítsa a töröktől, s látván a török állapotok ziláltságát, szakít eddigi politikájával s a nagy cél érdekében bensőbb viszonyt próbál a Habsburg családdal. Első felesége, Károlyi Zsuzsanna halála után megkérte II. Ferdinánd leányának a kezét, de elutasító választ kapott. Valamelyik rokonát feleségül adta volna Ferdinánd, de a leányát nem. Másutt keresett hát feleséget s talált is Brandenburgi Katalin személyében. E házasság révén atyafiságba került Gusztáv Adolfal, a svéd királlyal, a protestáns világ e vezér emberével s egyszersmind belekerült abba a szövetségbe, melyet a protestáns udvarok alkottak. Még egyszer fegyvert fog 1626-ban Isten tisztelete mellett a nemzet szabadságáért, de ez a háboru is — utolsó háboruja, — békére válik. Hiába biztatják a protestáns szövetséges hatalmak, nem harcol többet. Belátja, hogy a külföld csak ki akarja őt használni, de segíteni nem segíti ott, ahol kellene. És lenyűgözi a betegség is.

Mindössze három évet élt második házassága után s örökös nélkül hunyta le szemét 1629-ben, a XVII. ik század első felének legnagyobb, legigazabb magyarja, aki eszével és kardjával utját állotta a császári udvar nemzetellenes törekvéseinek. Az a férfiu, aki negyvenkét csatában vett részt, a csaták örökös izgalmai között is új világot teremtett Erdélyben: az anyagi gyarapodásnak, a szellemi haladásnak addig nem ismert magasságára emelte a kis Erdély országát. Hunyadi Mátyásra emlékeztető volt Bethlen Gábor az ő cselekedeteiben és a sorsa is azonos az övével: második házassága épp oly szerencsétlen volt, mint a Mátyásé. Léha lelke, cifrázkodó, költséges asszony volt Brandenburgi Katalin, a nagy férfiu utolsó éveinek megkeserítője...

Fészek-kaszárnyák.

Irta: SZONDY GYÖRGY.

Fészek-kaszárnyák! Öreg, megrokkant szalmakazlak jutnak róluk az eszembe, amik, ki tudja, hány éve barnultak már a szérüskert lábujában? Rég elmúlt nyári napok ragyogó verőfénye mosolyog rám újra és egy fehérbajszú kedves öreg ur jól ismert hangja cseng a fülemben:

— Ebadta, rossz gyerekei, megint a szalmában bujkáltok? Olyanok vagytok már, mint a kis malacok: csupa por, csupa piszok valamennyi! Elhordjátok magatokat, míg oda nem megyek a pipaszárral.

De régen, nagyon régen is volt, hogy az öreg szalmakazlakból ásozott ki bennünket Nagyapa minden nyári reggel. Mintha nem is az én életemben lett volna Csak úgy álmodtam talán annak a mindenlében-kanál kis fiunak a történetét, aki a legtöbbször szolgált rá, hogy pipaszárral ijesztgessék s aki valamikor én voltam.

Ehünt az a kis fiu, távoztak az akkori emberek is a Mulandóság végtelenbe vesző, aranyporos országutján. Elmúlt még az emlékü is és ha a gyermekeimnek mesélek róluk, nem hiszik el, hogy ez a mese nem igazi mese. Hogy valóság volt valamikor.

Az öreg szalmakazlak sem barnulnak már a szérüskeri mélyén. Mostanában nem ér rá a szalma kazalban megbarnulni. Széthordják, alighogy levágta a lábáról a kasza.

Az én gyerekkoromban még nem volt olyan nagy kincs, mint manapság. Évekig áztak, barnultak, korhadtak a kazlak a tanyák körül. Alattuk az egerek ütötték fel sátorfajukat; a szalmába meg a verebek telepedtek be. Mint valami budapesti, sokemeletes bérkaszánya, olyanok voltak a mi kedves bogiyaink. Egymás mellett, egymás fölött tátongott bennük a sok veréb-fészék; soha ennyit egy rakáson nem láttam, azóta sem. Talán éppen ezért szerettük őket annyira. Nagy gyönyörűség volt az, végig látogatni Verébéket, van-e otthon valaki? Benyulkálni a meleg, pihés kis odukba; egyikben tojások voltak, a másokban nagyfejű, sárgaszínű, csupasz apróságok; a harmadikban már kitolvasodott verébióka csiripelt kétségbeesetten. Bizony, nem valami udvarias módja volt ez a vizitelésnek és az öreg verebek sem tartották annak. Ahogy elkergetett bennünket Nagyapa szava a kazlak tájékaról, felhaborodottan mesélték egymásnak a mi tolakodó látogatásunkat. Bár bántani sohasem bántottuk egyiküket sem. Csak éppen látni akartuk, mi van a lakásukban? Mint aféle haszontalan kis gézengúzok szokták.

Azóta nem láttam veréb fészék-kaszárnyát. Nem is tudom, mit csinálhatnak mostanában azoknak a szegény verebeknek az ük ük unokái, akiknek az életét mi keserítettük meg hajdaná-

ban, ott a roskatag, barna szalmakazlak körül. Hol fészkelhetnek ezek a szerencsétlen, mai verebek, amikor hetedhétfalu táján sem akad valamire való, hosszúültü sza maboglya? Talán ők is éppen úgy mesélgetnek a gyerekeiknek esős délutánokon, mint én. A régi jó időkről, amikor Nagyapa, Nagymama éltek és annyi volt az üres lakás, akarom mondani, üres fészék, mint a pelyva. Mindenki oda költözött, ahova akart. Nem úgy, mint ma. Talán még a lakáshivatalt is ismerik már a verebek is. Talán ép' úgy szidják is, mint mi.

Mert nem ok nélkül lettek azok a szalmakazlak sem kaszárnyákká! A verébióka nem valami nagy mester a fészéképítésben. Lusta is hozzá. Ha éppenséggel nem akad jobb helye, fákon is tud ugyan ilyen amolyan fészket építeni. Til tul összedobált ágacsokból, rongyból, szalmából. De sokkal jobb szereti a készet. Szíves örömet foglalja el az üres fecskéfészket is.

A nagy szalmakazlak szinte készen kínálják az otthon Verébék számára. Csak be kellett furakodni a szalma közé és megvolt a pompás fészék. Széltől esőtől védett. Meleg, mintha fűtenék. Puha. Héja, kánya hozzá nem férhet. Még kóbor tanyai macska is nehezen.

Persze, hogy inkább ide költözött a verébsereg. Elfértek; jutott hely bőven mindenkünek. Nagyszülőknék, szülőknék, gyerekeknek. A szalma között még egy bennfelejtett magvacska is akadt Alkonyatkor meg ki lehetett telepedni a kazal tetejére. Pletykálni, politizálni az öregeknek. Hancurozni a fiataljának. Kitűnő verébiókás az ilyen. Azért is váltak a szalmakazlak fészék-kaszárnyákká.

A fecske már sokkal büszkébb. Ő nem lakik szegény ember módjára: Palotát épít magának. Minden család kü ön. Fecskéfészék-kaszárnyát nem láttam soha.

De neki is van egy szegény rokona, a parti fecske. Az szakasztott úgy lakik, mint a veréb. Csak nem a szalmába furja a fészket, A folyóvizek meredek, agyagos partját szereti, amelyik úgy szakad a vízbe függélyesen, mint egy fal. Abba ás vagy 2 méter hosszú csövet. Annak is a végében van a fészke. Ahol alkalmas, meredek a vízpart, ott aztán valósággal rostává lyukgalják a fészkeikkel. Hosszu sorokban, egymás fölött, egymás alatt tátong a töméntelen odu. Hol ebből, hol abból surran ki egy egy villásfarok, szürkésbarna parti fecske. Éles vijjogással vadásznak a szunyogokra.

Az afrikai telepes-veréb fészék-kaszárnyája azonban mindegyiknél különb. Ez már igazán »kaszárnya«, mert közös erővel, közös tető alá épített fészkekből áll. Olyan, mintha valami kisebbfajta szénaboglya került volna a száraz faágak közé. Már messziről szemébe ötlük min-

den utazónak. Mégsem tudta eddig egyik sem megfigyelni, hogy hogyan épül? Csak gyanítják, hogy előbb a fészkek készülnek el. Ezeket valószínűleg minden pár maga építi meg, ágakból, fűszálakból. Sok százan, szorosan egymás mellé. Ha elkészültek, közös munkával nagy szalmatetőt vonnak föléljük. Valóságos palota lehet az ilyen fészkek-telep.

De a legnagyobb fészkek-kaszárnyát mégis csak a Csendes-óceán szigetein vannak. Apró szigetek ezek, szerteszórtan a végtelen tenger vizsivatagjában. A legismertebbnek Laysan-sziget a neve.

Egy német tudós több hónapig élt ezen a tenyérnyi szárazföldön, hogy megfigyelhesse az ottani madarak életmódját.

Az egész szigetek színté egy óriási madár-kaszárnya. Vagy még inkább szálloda, mert állandó lakója nagyon kevés van. Az a tömör madár, ami ott nyüzsög, csak vendég a szárazföldön. Csak azért jön, hogy fiókáit fölnevelje. Ha szárnyra kaptak már a gyerekeik, tovább állnak ismét. Hónapokig felé sem néznek a partoknak. A tenger az ő igazi hazájuk, a hal a táplálékuk.

De a hullámok tetején nem lehet fészket rakni. Költés idején szárazföldet kell keresni nekik is. Nem felejtkezhetnek el egészen arról, hogy mégis csak a szárazföld gyermekei ők is.

Csak hogy szárazföld nagyon kevés van a Csendes Óceánnak azon a táján. Mindössze az a néhány szigetek. Ezeken el sem férne ez a tömör madár, ha mindnyájan egy időben költenének, úgy, mint nálunk. Tavasszal, amikor a virágok nyílnak.

Ott, azokon a szigetek örökös tavasz uralkodik. A forró égőv ragyogó napsugaraiban fürdik valamennyi. Nem kell félni Tél apó zordon haragjától soha. De azért még ebben a boldog világban is ritkaság-zámba megy az, hogy az évek minden szakában lehessen költő madarakat látni, mint ezeken a szigetek. Nem is lehet ennek más oka, csak a nagy lakáshiány. A későn jövőknél várniok kell, amíg az először érkezettek eltávoznak. Amíg megüresedik egy sereg-fészkek.

A mi német tudósunk meg is figyelte, hogyan érkeznek sorba a vendégek a nagyszerű madár-szállodába. Ezrivel mindegyik fajta.

Augusztus közepén jő meg a kék hojsza, ez a pompás, merészröptű gyermeke az óceánnak. Ilyenkorra a viharfecskek felnevelték már fiókáikat és a hófehér albatroszok serege is búcsút vett bölcsőitől. Csak néhányan maradtak még vissza, egy pár hosszufarkú trópusi madár társaságában. De a hojszák őket is kiszorítják fészkeikből. Ellepik az egész szigetet, a régi lakók szinte menekülnek az új vendégek egyhangú lárájára elől.

Holdas éjeken szorgalmasan tatarozzák a tavalyi fészkeket. Ugy fészkelnek ők is, mint a

parti fecskék: földbe fúrt lyukakban. Minden darabka területet aláaknáznak. Néha két három fészkek is van egymás fölött. Nem lehet olyan helyre lépni, ahol fészkek ne volna. Ilyenkor alig lehet a szigeten járni. A laza homokba ásott üregek beszakadnak a léptek alatt. Tédig süpped az ember lába minden lépésnél.

Az alacsony bokrok is fészkeket rejtegetnek. A első ágakat a szulák és a hajósmadarak foglalják el: a szigetek rablói. Kivált a hajósmadarak. Neki támadnak a halászatról hazatérő bojszákknak, viharfecskeknek. Őzik, kergetik őket, míg el nem bocsátják a nagy nehezen szerzett zsákmányt. Azt aztán még leestében kapja el és nyeli le a hajósmadár.

Alattuk, a bokrok közepén, van a sziget állandó lakóinak, annak a néhány szárazföldi énekes madárnak, az otthona.

A földön, az ágak árnyékában a rózsás-mellű trópusi madarak vonulnak meg. Három emelet egymás fölött — és még a pincében is laknak. Ott a viharfecskek, bojszák barlangjai ásitának.

Októberben távoznak el a kék bojsza szám-láthatatlan seregei a frissen kelt fiókákkal. De nyomban jönnek a helyükre mások. Ezek már nem pincelakók. A földbe kaparnak maguknak sekély kis gödröt: az lesz a fészkek. Hófehér, gyönyörű, remekröptű madarak: albatroszok. Amikor tetelepednek, olyan a sziget, mintha óriási hópelyhek borítanák. Teledestele mindenütt nagy, villogó, hőszerű madarakkal. Még így sem jut hely mindeniknek. A későn jövők már hiába keresnek lakást: nem találnak sehol, odébb kell állniok.

Az albatroszokkal az ember is megjelenik Laysan szigetén. De nem azért, hogy gyönyörködjenek a nagy madár-szállodában. Sokkal önzőbb céljai vannak: a tömör madár tömör-teljes tojása.

Kis, lóvonatu vasutal hálózza be a szigetet, a kis vasut apró kocsijaiba szedik össze a tojásokat a néger napszámos-gyerekek. Ugy viszik a tengerpartra, ahol már várja a nagy gőzös, hogy megrakják. Milliányi albatrosz tojással indul aztán haza.

Ugyan mit csinálnak annyi sok tojással? Cukrot finomítanak velük a cukorgyarak. Ha az a sok, szegény, kifosztott albatrosz-mama sirni tudna, talán meg is éreznék a könnyeik sós ízét azon a cukron.

[Debreczen.]

LEGSZEBB LEGJOBB LEGOLCSÓBB	KLISÉKET
a kolozsvári Minerva R.-T. cinkogépfai műintézete készíti.	
Megrendeléseket felvesz a központi iroda	CLUJ-KOLOZSVÁR Str. Regina Maria 1.

MALOM-DAL.

— Irta: CSÖRÖS EMILIA. —

Odalent a faluvégen
 Vizimalom kelepel.
 Maros vize folyik szépen
 S a kerékkal táncra kel.
 Vigan forog a kerék,
 Suttog ezer kis mesét,
 Ratafatta!

A malomba buzát visznek,
 Fehér liszt lesz belőle,
 Fehér lisztből kalácska lesz,
 Kifli, zsemlye, kenyérke.
 Vigan forog a kerék,
 Suttog ezer kis mesét,
 Ratafatta!

Szepe bácsi szembe-kötős játéka.

— Na, gyerekek, — mondta Szepe bácsi, aki minden napra kieszelt valami mulatságos játékot, — ma egy nagyon, de nagyon mulatságos játékra tanítalak meg.

— Halljuk, halljuk! — ugrándozták körül Szepe bácsit a gyerekek.

— Nos, ugy-e, nem ismeritek a szembe-kötős játékot?

— No, majd nem ismerjük, — mondta Öcsike. — Egynek bekötik a semét, a többi sétsalad, aztán tessék megfogni őket. Unalmas játék!

— Ohó! — mondta Szepe bácsi, — más az én szembe-kötős játékom. Jertek csak velem.

A gyerekek kíváncsian követték Szepe bácsit, aki először is a konyhába vezette őket. Ott szólt Zsuzsinak a szakácsnének.

— Zsuzsi lelkem, van-e egy likas fazeka?

— Van bizony lelkem, nagyságos ur, három is, mert azóta az istentelen háboru óta a drótostótok nem járnak erre — verje meg a Jézus a háboruját!

— Verje, verje, — mondta Szepe bácsi, — hát akkor csak ide egy likas fazékkal.

Megvolt a likas fazék, most már tovább vezényelte Szepe bácsi a gyerekeket, aztán megállott egy fűzfabokor előtt, ott levágott öt jó vastag ágat, abból minden gyereknek a kezébe nyomott egyet, az ötödikre meg feltűzte a fazekat.



— Így la. Most ezt az ágat amelyiken a likas fazék van, jól beleszurjuk a földbe. Megtörténik.

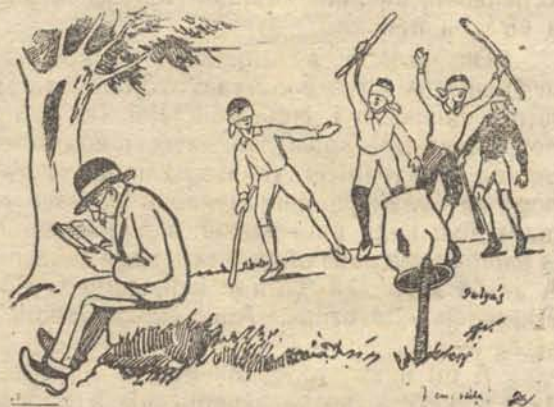
— Most meg sorba szépen minden gye-

reknek bekötjük a szemét kendővel, jó szorosán, hogy egyik se lásson.

Megtörténik.

— Így la. Most én titeket jó messzire elvezetlek, onnét aztán keressétek a likas fazekat, hadonászatok jobbra balra a fűzfa bottal, amelyik eltalálja a fazekat, annak veszek ám valamit. Igen, igen, valamit, de nem mondom meg, hogy mit. Nos, gyerekek, előre! Én meg itt szépen leülök és olvasgatok.

Hát leült Szepe bácsi, előhuzta zsebéből a könyvet, aztán olvasott, olvasott, látszott az arcán, hogy nagyon, de nagyon érdekes volt a könyv, olyan érdekes, hogy meg is feledkezett a gyerekekről. Azok pedig tipteg-topogtak jobbra-balra, előre-hátra, óvatosan hadonásztak a fűzfa botokkal, nehogy egymást fejbekölintsák, de csakhamar rájött Öcsike, hogy így ugyan soha el nem találja a fazekat.



— Lefelé kell ütni a bottal, még pedig jó erősen. Ugy ám, — indítványozta Öcsike, kinek mindig van készletben egy nadselű gondolata. Hiszen ugy is cselekedtek s egyszerre csak »ég-szakadás, földindulás, fejemen egy nagy koppanás« . . . Akkorát koppant a — Szepe bácsi kemény kalapja, hogy döngésnek is beilllett volna. Ó, Jézusom, ó Krisztusom! egyszerre nem is egy, de két bot csapódott le villámgyorsan Szepe bácsi kalapjára.

— Hé! Hé! Mi ez!? — riadt fel Szepe bácsi, aki közben a nagyon érdekes könyvön elbóbiskolt. Ejnye, ebadta kölykek, bevették a

drága köcsögkalapomat! No, megálljatok, majd még tanítlak én titeket játéokra!



De az ebadta rossz kölykök bezeg nem

álltak meg, a hányan voltak, annyifelé szaladtak, amikor aztán olyan messzire szaladtak, hogy nem láthatta, hallhatta Szepe bácsi, csengett a mező a kacagásuktól. Egyhangulag elismerték, hogy ez megint nadselü gondolat volt Öcsi-kétől.

Valóban, a rossz nyelvek azt beszélik, hogy az ebadta rossz kölykek szándékosan verték be a jó Szepe bácsi kalapját. De én ezt nem hiszem, Szepe bácsi sem hitte el, mert persze, hogy másnap új játékra tanította az ebadta rossz kölykeket.

— Ó kedves Szepe bácsi, mosolygott huncutul Öcsike — nadselü bácsi maga!

Kisbaczon.

Elek nagyapó.

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a hiénákról és sakálokról.)

Tamás: Réges régen akartam már tőled a hiénákról kérdezősködni, de mindig irtóztam ezektől a borzalmas szörnyetegektől. Tudod, mióta haragszom rájuk? Amikor egyszer elolvastam Petőfi *Őrült* című versét, akkor értettem meg, hogy a hiénák a halottakat sem hagyják pihenni. Kiássák a sírokat. Hozzá nem érnek egy ilyen borzalmas állathoz.

Apa: Látom, hogy nagyon haragszol rájuk. Mások is úgy vannak vele. Talán nincs olyan ember a világon, aki szeretné őket. Pedig a természet háztartásában rájuk is szükség van. Ők a takarítók, ők tartják tisztán az erdőket és mezőket. Az elhullott állatokat felfalják. Igaz, hogy nem egyedül. Nagyon sok tisztogató állat van a természetben. Ha nem így volna, a levegő telve volna a rothadás szagával. Nem is képezed, mi lenne ennek a következménye a meleg vidékeken. Szörnyű járványok pusztítanának örökösön. A hiénák, keselyűk és más takarító állatok nagy szolgálatokat tesznek. Mégis minden ember undorodik tőlük. Bevallom, hogy én sem simogatnék meg egy hiénát a világ minden kincseért. De nem annyira az undor miatt, hanem inkább azért, mert rögtön bekapná a kezemet és azonnal meg is enné. Persze, te azt hitted, hogy a hiéna egy kicsit meg van bolondulva, órákig is, aztán feltöri a koporsókat, hogy megegye a halottakat. Nem olyan bolond állat ez. Többre becsül egy eleven juhot, szivesebben megeszik egy nyulat, antilopot vagy borjút, mint hogy ásással fárassza magát. De nem mindig jut eleven állathoz. Ilyenkor szimatol. Ha dögszagot érez, szörnyű ujjongása betölti a levegőt és rohan. Az elhullott állat mellett már rendszeren ott látja testvéreit, akiket a finom illat odacsalogatott. Ha van elég, ő is hozzálát a falatozáshoz. Rettenetes étvágya van. A mély sírban nyugvó halottakat azonban békében hagyja. Talál ő elég ennyivalót ugyanis. Nem va-

lami uri foglalkozása van, de a természet háztartásában szükség van rá.

Tamás: Ha így áll a dolog, nem értem, miért gyűlölik annyira. Egyáltalán miért fogták rá, hogy kirabolja a sírokat?

Apa: Lehet, hogy néha néha nagy éhségben erre a gazságra is képes, de ez csak kivételes dolog. Különbösen is csak olyankor történhetik meg, ha nem mély a sír. Az emberek félnek ettől az állattól. Nagyon csunya az alakja. A színe se szép. Nappal a legritkábban lehet látni, éjjel sompolyog táplálék után. Minden fajtának megdöbbenően csunya a hangja, de némelyiké borzalmas. Azt hiszem, nagyon megdöbbenél, ha az afrikai pusztákon kellene egyszer éjjelezned. Az oroszlan ordításáról nem is szólok. Félelmet kelt, pillanatokra eláll az ember szívverése. A sakálok üvöltése sem volna kellemes muzsika, de ha a hiénák röhögését meghallanád, a vér fagyna meg ereidben. Mert valóságban röhögnek. Hangjuk olyan, mint a jókedvével nem bíró ember kacaja, csakhogy nagyobb erejű. Ilyen kacagásból nem kérnék. Néha ajtaja előtt hallhatja az afrikai ember. Csodálkozik-e, hogy azon a vidéken mindenféle meséket mondanak róla? Többek között azt beszélik, hogy a hiénák elátkozott emberek, vagy gonosz boszorkányok, akik éjjelenként gyűléseket tartanak, hogy megrontsák az embereket. Az embereknél nem nagyon van kedvük éjjel kimenni, hogy elűzzék őket. Azt hiszem, te is a fejedre huznád a paplant, de még azon a meleg vidéken is fázna. Pedig ki kellene menni és megnyugtítani a halálos aggodalomban levő házi állatokat.

Tamás: Te kimernél-e menni, apus?

Apa: Bevallom, fiám, hogy nem szivesen mennék ki. Azt azonban mondhatom, hogy lefekvés előtt alaposan körülnéznék. Megnézném, be vannak-e jól zárva az ablakok. Aztán tartanék pár jó kutyát is. Ha látnám, hogy a kutyáim

veszedelemben vannak, nem hagynám cserben őket. A kutyák meg is érdemlik, de el is várják az embertől, hogy az ember segítségükre siessen. Látod, fiam, elsősorban otromba külsejük miatt utálják és gyűlölik a hiénákat. De haragszanak rájuk más miatt is.

Tamás: Ugy-e azért, hogy kárt okoznak?

Apa: Nemcsak azért. Kárt okoz az oroszlán és párduc is, még nagyobb károkat, mint a hiéna. De azért nem utáljuk őket. Ez a gonosz tekintetű, lehorgasztott fejjel járó állat olyan hatást tesz az emberekre, mint a gonosztevő. Ha hosszú utra indul a karaván, nyomában a hiéna-sereg. A magános pusztaságon táborozó emberek meghallják a hiéna üvöltését, ha rájuk borul az éjszaka. A hiéna tudja már, hogy a karaván nem szokott teljes számmal megérkezni. Utközben sok állat kidül, néha embert is elpusztít a rettenetes ut. Képzelheted, milyen borzongva hallgathatják a táborozó emberek az üvöltöző hiénákat. Némelyik annyira hisz a rossz szellemekben, hogy nem is mer rájuk löni. Pedig néha elkelve egy jól irányzott golyó. Az éhség szemtelenné teszi őket. Közel lopóznak a karavánhoz, rávetik magukat a teherhordó tevékre. Sőt még az embert is megtámadják és lerántják. Ha gyermekre bukkannak, megragadják és futnak vele. Jó sietni a segélykiáltásra, mert ez a lomhának látszó állat gyorsan menekül zsákmányával. Különösen a foltos hiéna veszélyes, mert erősebb és bátrabb a csíkos hiénánál.

Tamás: Hogyan pusztítják a hiénát?

Apa: Minden eszközzel, fiam. Vermet ásnak és odakötött kecskegödölyével a veremhez csalják. Csapóvasat tesznek ki és így ejtik törbe. Kutyával hajtják ki fekvő helyéről és lövik. Minthogy szeret nádasban tartózkodni, meg bokros helyen, rágyújtják a nádaszt, meg az erdős területet. Egy darabig tűri a meleget, majd eszeveszetteen vágat kifelé. Most kezdődik a színjáték. A készen álló erős kutyák rárohannak a vadra, az emberek igen gyakran csak nézői a szörnyű közdelemnek. Látod, ez is olyan, mint a római cirkusz állatviadala. Te pedig azt hitted, hogy a véres játékok megszűntek már.

Tamás: Te sajnálsz a hiénát?

Apa: Nem sajnálom, ha egyszerűen lelövik, de itt nemcsak az a cél, hogy a hiéna elpusztuljon, hanem az emberek bámulják az állatok élet-halálharcát. A hiéna nem adja oda az életét és a kutyák gyakran rettenetes sebekkel kerülnek ki a küzdelemből.

Tamás: Azt hiszem, a hiénák kacagásán kívül a sakálok üvöltözése is borzalmassá teszi a meleg vidékek éjszakáit. Azt hiszem, a sakál is dögöt eszik, vagy ahogy te szebben mondod: takarító állat.

Apa: A sakál is szivesebben eszi a friss

hust, mint az állottat. Látod, milyen finoman fejezem ki magam! Friss hust azonban nem mindig kap, mert a friss husnak a tulajdonosa minden erővel védekezik, vagy pedig eszeveszetteen menekül, ha a sakál meglátja, vagy megéri. S bizony, gyakran megéri, mert a sakál szaga nem kellemes. Ritkán fürdik és illatszert sem használ. Az éhség aztán rákényszeríti a sakálkomát, hogy megegye azt, amit talál.

Tamás: Miért hívod ezt az utálatos állatot sakál-komának? Csak azokat az állatokat szokták így nevezni, amelyekben van valami kedvesség.

Apa: Hát azt hiszed, a sakálban nincs? Nagyon közeli rokona ez az állat a rókának. Még az alakja is nagyon hasonlít hozzá. A kutyától sem áll messze. Sokan azt állítják, hogy egyes kutyafajták a megszelídített sakálból származnak. Ravasz ökelme, mint a róka, de vakmerőbb nála. Beszertelenkedik a falvakba. Ha teheti, lop néhány tyukot, libát, vagy kacsát. Ha tömegben van, megtámadja a nagyobb háziállatokat is. Némelyek azt mondják, hogy neki-megy az embereknek is. Persze, ha az ember jól orron boksolja, könnyes szemmel távozik és könnyebb zsákmány után néz. Ha csapatokba verődik, körvadászatot tart. Bekerít a falka egy bokros területet. Onnan nem lehet holmi nyulnak vagy antilópnak többé kimenekülni. Ahogy az embergyűrű szorosabban és szorosabban szokta körülögni a bekerített tigris vagy párducot, úgy tesz a sakálcorda a bennszorult áldozattal. Ha a prédát elejtik, rögtön körülnek, nem figyelte-e meg őket egy erősebb ragadozó. Én azt hiszem, hogy az embert tarják a legveszedelmesebb ragadozónak. Ha látják, hogy verejtékes munkával szerzett zsákmányukat valami veszély fenyegeti, minden eszközt felhasználnak, hogy jogos tulajdonukat védellezzék. Nagy kópék ökelmek. A zsákmány mellett őfőket hagynak, egyesek pedig egy faágot vagy követ szájukba lopva veszett futásba kezdenek. Ezzel azt adják tudtul, hogy minden értékes dolgot elvittek. Persze, visszajönnek később, ha a leselkedő embert vagy állatot sikerült félrevezetniük. Bizony, fiam, az állatok is nagy ügyel-bajjal szerzik meg a mindennapi táplálékukat. Az ilyen furfangos állatot azonban nem kell félteni. Nem hal az éhen soha. Ha másutt nincs ennivaló, bemegy a konyhába érte. Tudja, hogy az embernek mindig van. El is visz mindent, ami szeme elé kerül. Képzelheted milyen dühös a gazdasszony, amikor eltűnik a konyhából a vacsora. Persze, dühös mindenkire. Kiabál, hogy miért hagyták nyitva az ajtót. Felakarja kapni a fakanalat, vagy porolót, hogy ráhuzzon egyet-kettőt azokra, kiket az ajtó nyitvahagyásával gyanúsít. De gyakran nincs fakanál, se poroló. A gaz sakál, vagy sakálok elhurcol-

Ne féljen, nem sir a gyermeke, ha **HÖFER**

Lloyd 235f.

gyermekhírfőport és

HÖFER gyermekkrémet használ.

ták azt is. Ilyen tolvaj állat nagyon kevés van. A strucc is, a csóka is nagy tolvaj, de a sakál még külömb legény. Képes még a pisztolyt és borotvát is ellopni. Ugy látszik, a gyerekei ilyenkor nagyon hálásak, mert megvagyok győződve, hogy ők játszadoznak az emberektől ellopott holmival. Talán hálából egy-egy pusztit is adnak mamájuknak.

Tamás: Nem kérnék belőle. Nem tudok kibékülni ezzel az állattal. Mindig azt olvastam, hogy utálatosan üvölt és ugat.

Apa: Bizony, zenére nem tanították. Ha egy sakál üvölt vagy ugat, a többiek is azonnal rákezdik. Megszokják azonban az ottlakó emberek, mint ahogy nálunk is megszokják a kutyaug tást. Meg vagyok győződve arról, hogy nagyon megszeretné a házba hozott kis sakálok. Meg lehet szelidíteni őket, körülbelül úgy élnek mint a kutyák. Csak nem olyan becsületesek. Nappal sokat szundikálnak. Ha jön az éjszaka, felragyog a szemük. Alig várják, hogy kiszökhessenek. Elmennek lopni. Végigjárják a szomszédokat és innen is, onnan is eltűnik valami. Reggel aztán ártatlan pofát vágnak. A saját gazdájuk tyukjait nem bántják, legalább is addig, amíg a gazda odanéz. Ha észreveszik, hogy a gazda nem figyeli őket, jaj a bolond tyuknak vagy ostoba kacsának. A fogságban nevelt harmadik-negyedik bizonyára hűséges házi állattá válnék. De már a foglyul ejtett első nemzedék tagjait is fel lehet néha vadászatra használni. Jó szaglása van. Kitűnően látja a vadat. Csak az a baj, hogy hamar kifárad. A vadász-kutya tovább bírja. Sőt a vadászkutya gazdája parancsára akkor is hajt, ha már félig meddig ki van merülve. A sakál sokkal okosabb. Ha kifárad, beszélhetnek és kürtölhetnek neki, meg fordul szépen és hazamegy. Legalább is így beszél el egy tudós, aki olyan vadászaton vett részt, ahol sakál is kergette a vadat.

Külömben nagyon emlékeztet a kutyára. Akik a fogságban megfigyelték, dicsérik tisztaságszeretétét.

Tamás: Már csak azért sem engedném a szobába, mert rossz szaga van.

Apa: A szabadon élő sakálról mondtam azt, hogy nem fürdik és nem használ illatszert. Te azonban bizonyára megfürdetnéd kis sakáloedat, talán a fogát is megmosnád fogkefével. Ha egy kicsit illatszerrel is meglocsolnád, pompás kis játszótársad lenne. Azaz elég volna, ha rendesen megfürdetnéd. Már elvesztené kellemetlen szagát. A fogságban némelyik egészen kutyává alakul. Mindazokat az ételeket eszi, melyeket a kutya. Farkat csóvál, hizeleg, sőt felfekszik a diványra is. Némelyik szemtelen jószág még gazdája ágyára is felmászik. Sok a házi állatokkal is megbarátkozik. De ez csak olyankor történik, ha egyszer-kétszer alaposan kikapott. Ravasz szeme azért gyakran pihen a tyukokon. Ámbár kitűnő emlékező tehetsége van, a gazda néha napján egy-egy ostor suhintással

eszébe juttatja, hogy a tyukokhoz nem jó hozzá nyulni. Különösen akkor jó egy kicsit figyelmeztetni, ha sokáig merengve nézi a járókelő pecsenyéket.

Tamás: A sakálnak is olyan sok fajtája van, mint a hiénának?

Apa: Még több, mert nagyobb területen van elterjedve. Nemcsak Afrikában lakik a sakál, hanem Ázsia nagy részén és Amerikában is.

Tamás: Sok érdekes dolgot elmondta róla, de még mindig idegenkedem egy kicsit tőle, mert nagyon sok rosszat olvastam róla. Már a neve is olyan ijesztő. Mikor róla olvastam, mindig örültem, hogy Európában nem kell a sakálüvöltéstől félni.

Apa: Ugy látom, fiam, most az egyszer nem tudtalak meggyőzni. Pedig szerettem volna megérteni veled, hogy a sakál olyanszerű állat, mint a mi rókánk. Csak a hangja kellemetlen. Nem értem, miért haragudnál rá jobban, mint a rókára. Büntetésképpen megérdemelnéd, hogy egyszer az ablakod alatt megszólaljon.

Tamás: Nincs a mi szomszédunkban állatke.

Apa: Nem is állatkerti sakált küldenék én az ablakod alá, hanem vadon élő sakált. Hát azt hiszed, Európában nincs? A Balkán-félszigetről felsétáltak hozzánk is. Hazánk területén — ugye, nem is hitted volna — több ízben lőttek már sakált. Talán most is a közelben bujaosik egy és bosszút áll, mert rossz véleménynyel vagy erről a tisztességes családról.

Budapest.

Tavaszi alkony.

Irtá: VIRSIK MÁRIA.

Tavaszi alkony! ... Ó, mily csodaszép!

Aranyszínbe olvad az üdezőld,

Ezer virággal ékes a föld —

S a nap vérében fürdik az ég

Szabadban szemlélem e képet,

Egy virágos ág fölém hajol,

Madár fiainak bölcsödalt dalol,

Ó, be szép a mezei élet!

Hallgat már a madár ... mély csend van,

Csak szellő suttog enyhén, édesen,

Suttogását nem érti senki sem.

De én értem. Sorra megcsókolja

A virágok csukódó kelyhét

Gyöngéden suttogja nekik: Jó éjt!

(Malacka, 1924. május hó.)

Egetvivó György diák.

Regény a tizenhetedik századból.

— Irta: LIGETI ERNŐ. —

Hová is vezethet e nyugtalan, belső lázaktól hevített diák utja a pitymallati órában, ital elszontyolodottságban? Farnos megkerüli a kis ivóházat, amely az óvár egyik forduló utcájában fekszik és önkéntelen megáll egy kőkerítéses udvarház cimeres kapufélfája előtt, amelyen csüngő galambducban a pihés kis állatok már megkezdték vidám turbékolásukat. Egyetlen derűs szín volt ez a kőkerítéses épület komorságában. Az ablakokat vasrostély fedte és mai szemmel nézve, inkább börtönnek, vagy zárdának tetszett, mint előkelő magyar család lakóhelyének. Ez udvarházat Fületelki Márton uram lakta házanépével és cselédségével. Vajjon, miért éppen ide sodródott ifju és hihetetlenül elszomorodott barátunk? Tudnunk kell, hogy e komor falak, a szépséges Fületelki Margitot őrizték, a város legfehérebb hajadonját, akiről a városban már mindenki tudta, hogy egykoron ő leend Erdély egyik legszebb asszonya. De azt, hogy a hajladozó gyönyörűségbe egy székely diák szerelmes, bizony, ezt a titkot még csak nem is sejtheték senki.

Farnos megállt a ház előtt, aztán átvette magát a kőkerítésen. Lesz, ami lesz! Nem gondolt semmire. Érzései korbácsolták, jobbik esze már elálmosodva bóbiskolt a mellében. A jó illatu fák között felvillant a leányosház ablaka. Ha sohasem járt volna itt, akkor is tudta volna, (ha másról nem, a megöntözött muskátlisoról) hogy hol vagyon szive szerelmének szállása. György lábujhegyen az ablakhoz lépett és bepillantott a félig elfüggönyözött szobába. A fogsárol lecsüngöttek a megkezdett fonal matrinogok. Bal sarokban szövőszék; egy más sarokban ébenfa öltöző-zekrény s valamelyes huros hangszerszám. Lócára ejtve Margit patyolat ruhája, bársonyos papucs. Kibontott hajjal ott feküdt a leányzó, álmodva boldogan, mintahogy illik e kor gondokat nem ismerő, tizennégyéves hajadonjaihoz.

Mit akart Farnos? Ne gondoljunk semmi rosszra. Az ifju romlatlan szívében nem vertek tanyát a cudar gondolatok. Csak látni akarta Margitkát, mint a távoli, igen távoli szépséget, amelyhez neki sohasem lesz érkezése. Hogy vetheine ő szemet e durgazdag leányra? Hiszen még csak egy-két futószót is alig válthatott vele. Fületelki egyik unokaöccsének vala perceptora és így léphette át koronkint az uriház küszöbét. Meg aztán Kis Pali, az atyafiság révén, hasonlóképen megfordult Fületelkiéknél. A leány tudta, megérezte, hogy a nyurga, lángoló tekintetű ifju szemmel kíséri minden mozdulatát. S bár szívelte, nem adhatott neki még egy barátságosabb kézszorítással sem többet, mint másoknak.

Farnos félrelolta az ablakszemre ránehe-

zedő szederindákat és bepillantott. Egy minutáig tartott az egész. Hirtelen, valahol, megvakkant egy kutya. A szép leány is felébredt és amikor megpillantotta az ablak előtt egy ismeretlen férfi árnyékát, hanqosan elsikoltotta magát. Az asszonyos házban (benyíló szoba a Marqit szállása melletti) visszafeleltek s egy viaszgyertya fénye mellett már be is nyitottak a leányhoz.

— Ott, ott... mutogatott ujjával Margit az ablak felé, egy férfi áll.

De már a férfi nem állt ott, Farnos futni próbált, kutyák, cselédek utána. A gyümölcsös kert káposztái között lefotgák szegény fiut.

— Mit akartál?! ordítottak reá és nyomban felismerték a diákot ruhájáról.

Farnos dadogott. Természetesen, Margit nevét nem is említette. Nem is tehetette, hiszen Margit igazán semmit sem tudott a hajnali látogatásról. Jó sokáig nem is tudta meg. Mert mire magára rántotta volna világos atlasz köntöseit, Farnost már el is cipelték a cselédek.

De annak előtte Farnos remegve szólott elfogóinak:

— Nem akartam sem lopni, sem rabolni. Egy virág megtejszett a kerti ágyban, azt akartam leszakítani, csak kezembe venni, s belemetkezni illatába, — tette hozzá könnyes szemmel.

— De bizony, te lopni akartál. Mert ha csak virágra vetettél volna szemet, akkor mit leskelődtél a ház körül? — Vetette ellen a kasznár aki a maga módja szerint a nyomozást már le is folytatta.

Elvitték Farnost a collegium karcserjébe. Szegény fiu, szinte bizonyos volt abban, hogy most kifogják csapni. Nincs kibuvó s a nagyfiszteletű professzor urak ilyen krimenekben rettenetesen szigoruak. Talán, ha meg mondaná az igazi okot, — de akkor meg Fületelki uram üldöznék ki a világból.

— Itt most minden az történik, amit a vádlók akarnak. A kezükben vagyok. Jöjjön, aminek jönnie kell, biztatta önmagát.

VI.

A diákok körében nagy mozgást keltett a história, mert senki sem tudott bizonyosat. Egyesek sajnálták Farnost, de voltak diákok, akik Farnos elveivel nem értettek egyet és maguk is úgy vélekedtek, hogy Farnos konkoly, amelyet ki kell irtani. A professzorok is ellene fordultak, mert az éjszakázásra büntetés jár, különösen, ha az közbotrányal sulyosbittatik. A polgárságot is élénken foglalkoztatta az eset. Fületelki uram, akinek természetéhez tartozott, hogy az irástudó embereket megvetette, mert nem hajoltak meg a vagyon tekintélye előtt és fennen hordották fejüket, dult-fult mérgében:

— Kitekerem annak a pogánynak a nyakát! Fületelki uram ugyanis sötét rajongással ragaszkodott a maga katolikus hitéhez, s most, hogy protestáns, szerinte, pogány diák került a hatalmába, szigorú és példás megtorlást követelt.

Ez a vak gyűlölet érthetetlen a mi szemünkben. De ne nézzük, hogy a katolikus szemben áll a protestáns. Nézzük csak Fületelki uram egész személyét, amilyen volt az.

Fületelki felcserepedett gazdag ember volt. Apja és nagyapja abból gazdagodtak meg, hogy pártütéssel vádoltak meg egyes urakat, akiknek elkobzott birtokaiból hányadot kaptak. Máskor meg a felkelés és a rendbontás hírére elmenekített lábásjóságokat vásárolták össze potomon áron. Óriási vagyonba ült be Gáspár. Teremtő, alkotó munkát nem végzett. Aranyait uzsora kamatra adta ki, s míg az adósok verejtékeztek, hogy napra visszahozzák a kölcsönpénzt, s míg a zsellér a földet turta, hogy Gáspár uram vagyona tovább gyarapodjon, ő maga kövéres hasát az ámbituson száritgatá és filymálva nézte le a munkát. Sőt, gyűlölte azt. Utálta a mesterembereket, akik méh módjára, ötvösmunkát készítettek, virágos szűrt szabtak, vartak, könyvet nyomtattak. Főlényesen vonult végig a nagytemplom körüli sátraik előtt és amikor a munka ünnepét ünnepelték és saját zászlóik alatt hangos vivátozással vonultak végig a városban, Fületelki bemenekült a legbelső szobájába, mert nem tudta nézni a szorgalmas munka diadalmas ünnepét.

— Csak katolikus nemes embernek van joga élni Erdélyben, — mondotta házanépének. — Ezek a rongyos kézművesek, akiknek fehér népei cifrábbak már, mint a nemzetes asszonyok, megfélemlenek arról, hogy őseink karddal szerették meg e földet. A professzorok? Mind rendbontók, mind esküdt ellenség, a betű a sátán maga. Lám, ott valahol északon már forradalomba kergette a népeket. És vajjon, honnan fú a revolúció szele? — morfondált magában. — A protestánsok ágyazzák meg, mert elmerészkedtek Jézus utjairól. De nem lesz mindig így. Majd csak visszakerül a főtéri nagytemplom tornyára is a kereszt.

Egyetlen öröme, kedvence, Margit volt. De nem az apa szerető szívével örködött a lányon. Vagyonának legértékesebb darabját látta benne, kincstárának csillogó násfáját. A leány érkeivel nem is törődött, nem is ismerte azokat. Csak forgatta nagy bozontos fejében: Margitot egy főnemes fogja elvenni. Még pedig gazdag ember. Ha vagyona csak egy polturával is kevesebb, mint az enyém, már nem adom oda. Hogy is ne! Ilyen leányzót! Ugy hárfázik, mint Cecilia a magasságos égben. Ugy beszél franciául, hogy a fejedelmi udvar is megcsodálható. A két vagyont összetesszük, unokám beül a fejedelmi székbe és aztán jaj polgároknak, pogányoknak, betűfaló fajzatoknak.

Kéjjel legeltette végig szemét butorain. Kapufélfája előtt megállott, órákig bámulta a kapufélfát, amelyen a pallosjogra emlékeztető faragványt porlasztgatott lassan, lassan az eső.

— Na, nem lesz ez mindig így. A kezemen is fogom tartani a pалlost, kuttyák! Ma nem lehet. Ma nem ismerik a jogot, a törvényt. De várjunk csak, szájunk ize szerint fogjuk még visszaigazítani a históriát.

Képzeld tehetsége úgy dolgozott, hogy közben verejtékezett az arca. Már látta is magát, amint a csinytevő diák felett ítéletet mond és egy titoknok ráüti a pecsétet a megfelelőbbételetre. Az az ebfia! Lopni akart tőlem! De, vajjon, mire sajditott a szíve? Egy pillanatra arra gondolt, hogy hátha Margit... hátha itt a násfát akarták elrabolni... de nem, még sem fogja ezt Margit előtt megemlíteni, mert a női szívek gyengék... de a vásott siheder most kitarokodik a városból.

Farnos György, aki ott ült, üldögélt a karcserben, bezzeg nem foglalkozott gondolatban oly sokat Fületelkivel, mint az ő vele. Kezdett bele nyugodni a sorsába. Családja nincsen, nem kurrentálja senki. Mi történhetik vele? A kollegiumban lesz annyi emberség bizonytalansággal, hogy nem járja őt a városi bíróság kezére. Lehet, hogy csak dorgatóriumot kap és ha kicsapják... nagy a világ. Ugy is már oda kívánczolt.

[Folytatása következik.]

Hasznos szórakoztató.

— Irtá: JANI BÁCSI —

A mogyoró kerék csodái.

A legutóbbi alkalommal kis masinánkat elkészítettük. Ehhez egy kis ügyességgel csinálhatunk olyan mellék készülékeket, melyek a természettudományok egy-egy alap törvényére vezetnek minket.

A korongra ragasszunk egy borsó nagyságú kenyérgolyócskát, amit ragadós friss kenyérből gyúrtunk össze. Próbáljuk ki, hogy viselkedik, ha a közepre, a tengely tövébe ra-

gasztjuk. (Semmi különöset nem látunk, ül ott csendesen.) Ha a széle felé kilébb tesszük át, akkor lerepül! Próbálgatásnál megfigyelhetjük, hogy annál könnyebben lerepül, minél közelebb van a széléhez és minél gyorsabban forgatjuk a szerszámot.

Itt a forgásnál egy érdekes erő lépett fel, mely legyőzven a golyócska tapadását, lesza-kitotta és ledobta a korongról. Többször csinálva, még a lerepülés irányát is megfigyelhet-

jük! Ez mindig a repülési pontban a koronghoz huzott érintő vonal. Akik a mértanban a körről tanultak, azok megértik ezeket a kifejezéseket.

Ezt a leszakító erőt nevezzük *centrifugális erőnek* melynek a nagysága függ a középponttól való távolságtól, a forgatás gyorsaságától, sőt a lerepülő anyag súlyától is, mely a kenyérgolyó helyett tett fémeknél például már nagyobb lesz. (Kerékpároknál s kocsiknál ez az erő lép fel a kerék forgása közben és csapja fel a sárat az ember nyakába.)

A mult számban közölt képen, ha a mogyorókerék készüléket kiegészítjük, a gyakorlati életben gőzgépen látott szabályozó szerepet vivő két burungszó golyó működését érjük el.

A tengelyt a mogyorótól mintegy két centiméterre rovátkoljuk be késsel s ide kössünk 4–5 cm. hosszú erős cérnát két ágban s mindenik végére egy egy nehezebb gömbölyű füles gombot.

E két gomb nyugalmi helyzetben a cérnát kihuzva a tengely mellett helyezkedik el, de ha mozgásba hozzuk a készüléket, akkor a két gömb mintegy láthatatlan erőfől huzva felemelkedik s a cérnát kifeszítve forog körbe.

Ennek az oka a forgással fellépő centrifugális erő!

Igen érdekes tüneménynek lehetünk a tanui, ha a képen A-nál látható módon kapcsoljuk össze a mogyorókeréket egy kisebb (1 deciliternyi) gömbölyű üvegecskével, amelybe vizet és olajat öntünk. A készülék nyugalmi állapotában az olaj természetesen könnyebb fajsúlyánál fogva felül helyezkedik el, de ha a készüléket mozgásba hozzuk, a folyadékok felhúzódnak az üveg gömbölyödő részébe. Három gyűrű keletkezik. A középső a nagyobb fajsúlyú víz (v) a fölötte és alatta levő a könnyebb olaj (o). Az előbbiekből megérthetjük, hogy a forgás közben fellépő centrifugális erő távolította el a tengelytől lehető legmesszebbre a nagyobb fajsúlyú vizet.

A B-nél látható módon most vékony rugalmas rugóból csináljunk két karikát. (Hogy a tengely számára átlukasszuk, legjobb gyertyalángnál az átlukasztás helyét kivilágítani, mert akkor egy hegyes szeggel átverhető.)

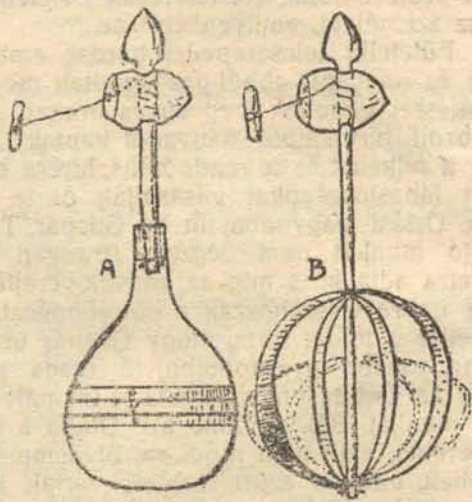
A szép köralakú abroncsok a forgatásra összelapulnak, mint a rajzon a pontozott vonal mutatja.

Ez a kísérlet azért fontos, mert mutatja könnyen érthető módon az összelapulással a mi földünknek is az alakját, amely a forgási tengelybe eső részen a sarkoknál belapult s viszont a tengelyre merőleges irányban — az egyenlítőnél — kidomborodott.

Ennek is az okát természetesen a föld forgásánál keletkező centrifugális erőben kell találnunk.

Sok apró kísérletet végezhetünk ezen a készüléken kívül is, mely a forgási erő jelenlétét mutatja.

Jó erős zsinegre kössünk követ. Forgasuk! A zsineg kifeszül, huzza a karunkat, sokszor a zsineget elszakítja! Micsoda? A forgatás által előidézett erő. Ezen alapszik a kőhajító, kétágu zsinegből készült parittyá (nem a gummi csuzli!) Ez szerepel már az ószövetségi történetekben is! (Dávid és Góliáth!)



Egy poharat kössünk jól körül egy pár araszos erős zsineggel. Hozzuk a zsineg lóbalásával körforgásba! (Természetes az indításnál ügyeljünk, hogy a víz ki ne ömöljön!) A víz nem ömlik ki, jóllehet, forgás közben a pohár nyílása lefelé van!

A centrifugális kísérlet még bűvészi mutatványnak is jó. Az asztalra tett almát elvihetjük egy másik helyre anélkül, hogy kézzel érintenők!

Egy leveses csészét szájával lefelé borítsunk rá az asztalra tett almára. A fülét megfogva laposan, mintegy kavargatva hozzuk mozgásba míg azt érezzük, hogy belül a csésze falához ütődött alma szintén mozogni kezd. Ha most a csészét így folytonosan vízszintes körbe mozgatjuk, akkor felemelve sem esik le az alma, mert az a csésze kidomborodásához feszülve körben forog s így akárhová elvihetjük.

No ebből egyelőre ennyi elég! Most már próbálja meg mindenki, aki nemcsak olvasgatni, hanem munkálkodni is szeret. Meg fogjátok látni, mennyi örömetek lesz a kísérletezéseinkben! (Székelykeresztúr.)

Kiadó bácsi postája külföldi előfizetőihez.

Adamirsch Iri, Roznava. Az átutalt 30 cK-ával előfizetési díja ez év végéig ki van egyenlítve. — Klobusitzky Márta, Prešov. Az átutalt 20 cK-ával előfizetési díja f. évi augusztus 1-ig ki van egyenlítve. — Béres Mici és Kató, Mehynce. Előfizetési díja f. évi szeptember 1-ig ki lett egyenlítve. — Flórián László, Prešov. A beküldött 40 cK-át m. évi október 1-től f. évi július 1-ig terjedő előfizetési díjaként használtuk fel.

A becsületes cigány.

Teodor Speranța költeménye.

Románból átültette dr. SZEREMLEY ÁKOS.

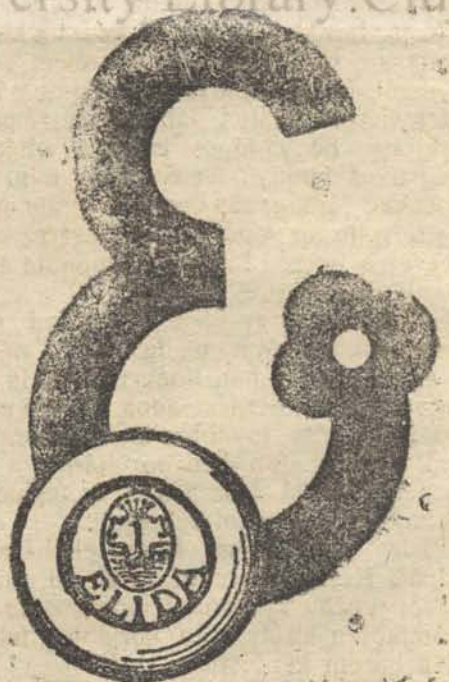
Valami cigányok egyszer
Hajnaltájt vagy kora reggel
Egy havában s napján az évnek
A nagy utról ahogy letérnek,
Hát ott egy kerten egy pulyka ült
S nyaka vöröslött mint a sült.
Megállnak, nézik, ténferegnek
És szólnak a legöregebbnek:
Látja-e kend, Visán atyám,
Azt az izét... a pulykafán,
Vagy hogy is mondjuk... madarat,
Mi szép állat, kövér falat?

A vén Visán nézi pedig
És elnézván elmékedik.
És nézi erről, nézi tul,
Mig arca ráncba komorul:
»Milyen gondatlan emberek,
Hiszen ha nem is rengeteg,
Erdő vagy mi, de éjen át
A vigyázat azért nem árt.
Egy pulyka... könnyen szárnyra kel,
Nem jobb-e, ha mi visszüket?
Ráhagyja mégis, kezdje más:
»Hiszen fogásnak jó fogás,
De így elvinni kérdezerlen?...
S ha rajta érnek tán a tetten,
Nem volna bűn, nem volna szégyen?
S az ember úgy mi jóra mégyen?
— No hallod-e, milyen beszéd,
Hiszen ha fogtuk ez izét,
E hogy is mondjuk... madarat
Vadászva itt a rét alatt?
— De azt mondják majd: Pulyka ez!
S bizony kedvünknek vége lesz.
— Hogy pulyka, nem pulyka,
Már azt ki tudja?
Mert hogyha pulyka,
Bujjon a lyukba,
Vagy a ketrecbe, ott a setét,
Ne üsse itt fel a fejét
És épp' ez órán, hajnalra kelve
Az utasembert ne ingerelje.

— Az már igaz, de engedelmet,
Hát a pulykához mit szól kelmed?
Mondja ki Atyjuk!
Vigyük-e inkább vagy itt ne hagyjuk?

Nem hámozhat már szegény öreg,
Rajta a sor most, ámde ezek
Látnivaló az, nem jóba járnak,
S baj ha lesz ebből, az rajtaszárad,
Őt keverik be... ámde Visán
Átlát ez egyszer még a szitán.
Szeliden szól hát s bölcsen nagyon:
— Hogy akarom vagy nem akarom?
Hogy én mit szólok...? Tiszta kezem,
Bűnbe, mocsokba nem keverem.
Viszitek-e hogy itt ne hagyjátok,
Nekem a részt csak pénzben adjátok,
Mert elég nékem az illő részem,
Valami halacska vagy más eféle.
Öreg embernek bűn volna s szégyen
Lopott portékát enni ebédre.

Fogarás



FÜRDŐSZAPPAN
világhírű

János király és az apát.

(Angol mese.)

Apró unokái számára meséli: ELEK NAGYAPÓ.

Híres lovas volt János király s ha az ország dolga, gondja engedte, felkapott legjobb paripájára s lovagolt hegyen-völgyön, erdőn, mezőn által, céltalan. Ebben telt a legnagyobb kedve, aztán közbe-közbe meg is állapodott itt-ott, falun, városon, tanyán: hadd lássa, mi ujság az országban. Hogy megy a sora a szegény népnek? Hát a gazdagok, az urak, mit csinálnak? Nem sanjargatják-e a népet?

Egy alkalommal éppen a canterbury-i apátság mellett lovagolt el. Gyönyörű nagy kert vette körül az apátság palotáját, s ahogy bepillantott a kertbe, megpillantotta az apátot. Egymagában sétálgatott az apát s gömbölyű, jóságos arcán látszott, hogy mennyire meg van elégedve a sorsával. Ragyogott az arca, mosolygott a szeme.

— Ej, de boldog ember ez az apát, — mondta magában a király. Sokkal jobb dolga van, mint nekem. Az ország dolgára nincs gondja, csak sétál fel s alá ebben a szép kertben. No, várj csak, majd adok én neked gondot!

Leszállott a lováról, rábizta egy ott őgylegő legényre s bement a kertbe, egyenest az apát-hoz, nyájasan üdvözölte, aztán beszédbe elegyedett vele. De most már csakugyan boldog volt az apát! Álmodni sem merne volna, hogy ekkora szerencse érje. Ime, leereszkedett hozzá a király s mily nyájasan, mily kegyesen beszélget vele! Beszéltek erről, beszéltek arról, ország dolgáról, sok mindenféléről s látva látta a beszélgetés során a király, hogy nincs ember a világon, akinek még ilyen könnyű élete volna, mint ennek az apátnak. Mi tagadás benne, a király szörnyen megirigyelte az apátot s egyszerre csak fordított egyet a beszéd fonalán és mondta neki, amint következik:

— Na, látom, hogy igen jó dolgod van, nincs semmi gondod. Már pedig gond nélkül nem élet az élet. Azért hát, hogy neked is legyen gondod, három kérdést adok fel. Ha mind a háromra megfelelsz, továbbra is apát maradsz, de ha nem, számárháton kell körüljárjad a várost, még pedig háttal ülsz a szamár fejének s a szamár farkát fogod kantár helyett.

Hej, édes jó Istenem, hogy elfehéredett szegény apá! Reszketett, mint a falevél, hideg verejték gyöngyözött gömbölyű, jóságos arcán, hát még amikor a király szép sorjában fel is adta neki a három kérdést!

— Hát csak figyelj jól ide, — mondta a király. — Első kérdésem az, hogy mennyi idő alatt kerülhetem meg a világot? Második kérdés: hány penny az értékem koronástul, királyi pálcástul és ruhástul? Harmadik kérdés: nemcsak azt kell megmondanod, mire gondolok abban a pillanatban, amikor a következő alkalommal újra felteszem a kérdéseket, hanem azt

is ki kell találnod, hogy milyen hibát követek el. Adok pedig neked a három kérdésre három hónapot, akkor jelentkezél királyi palotámban.

Elment a király, ott maradt az apát, de haj, e pillanattól kezdve nem volt sem éjele, sem nappala. Nem evett, nem ivott, nem aludott, folyton gondolkozott, törte a fejét, de hiába törte, nem talált feleletet a király kérdéseire. Fordult ehhez, fordult ahhoz, de hiába fordult, egy sem tudott megfelelni. Amikor aztán eltelt két hónap, nem volt otthon maradása, bolyongott erdőn, mezőn, nem találta helyét sehol. Egyszer aztán, amint egy réten bolyongott, találkozott egy pástoremberrel, aki jól ismerte az apátot. Köszönt a pástor illendően s merthogy látta az apát arcának szineváltozását, kérdezte:

— Ugyan bizony, mi baja van, apát ur, hogy a színében megváltozott?

— Oh, ne is kérdezd, fiam, — felelt az apát. — Nagy az én gondom s bánatom.

— Hát ha tudnék segíteni rajtad? Az apát ur is sokszor segített engem az én szegénységemben, hát ha én is meg tudnám segíteni nagy gondjában, bánatjában. Volt már arra eset, hogy a kis egér segített a hatalmas oroszlánon.

— Igazad van fiam, — mondta az apát. — Hát halljad az én bajomat.

És elmondotta, hogy micsoda három kérdést adott fel neki a király.

— Hát csak ennyi az egész? — mondta a pástor. Adja ide a ruháját, apát ur, hadd öltsem magamra. Majd én elmegyek a királyhoz s válaszolok kigyelmed helyett a kérdésekre.

Az apát — mit tehetett szegény feje? — odaadta a ruháját, a pástor meg ment egyenest a király palotájába. Ott mindjárt a király színe elé vezették s az, ahogy ránézett a pástorra, mosolyogva mondta; Ej, de megfogtál, apát ur! No de hadd hallom a feleletet az én három kérdésemre.

— Hány nap alatt utazom körül a világot?

Felelt a pástor:

— Ha felséged oly gyorsan jár, mint a Nap, 24 óra alatt.

— Jól van, apát ur. Meg vagyok elégedve ezzel a felelettel. Most arra felelj: hány pennyt érek én koronástul, királyi pálcástul, ruhástul?

Felelt a pástor:

— A Megváltót 30 ezüst pénzért adták el, felséged egy ezüst pénzzel kevesebbet ér.

— Nagyon jó! Hát most mondd meg, hogy mit gondolok én e pillanatban?

Felelt a pástor:

— Felséged azt gondolja, hogy a canterbury-i apáttal beszélek...

— Persze, hogy azt gondolom!

— Már pedig nem jól gondolja, mert én szegény pásztorember vagyok,

— Bizony ha az vagy, nem leszel az többet, — mondta a király. — Ez órától fogvást te vagy a canterbury-i apát, az pedig, aki helyett megfeleltél a kérdésekre, számárháton járja körül a várost.

— Oh, ne tegye azt felséged, — könyörgött a pásztor. — Nem vagyok én apátnak való, hadd maradok továbbra is a nyájam mellett. Az apát ur pedig csak maradjon a helyén. Megérdemli: sok jót tett a szegény emberekkel.

Jól van, — mondá a király — hát teljesüljön a kívánságod, maradj te a nyájad mellett, az apát meg maradjon apátnak.

Annyi aranyat adott a juhásznak, hogy alig bírta el, az apát pedig megmaradt apátnak s ezután még jobban istápolta a szegényeket.

Kiadó bácsi postája belföldi előfizetőihez.

Bágya András, Vajdahunyad. Rejtvényeket Benedek Elek nagyapóhoz Batanii-Mici, up. Batanii-Mare, jud. Treiscaune, küldhet be. — Blédy Lajos, Arad. Előfizetési díja a beküldött 105 leivel, f. évi Julius hó 1-ig ki van egyenlítve. — Ory Márta, Arad, Bul. Reg. Ferd. 56. sz. Előfizetési díja ez év végéig ki van egyenlítve. Miért küldik mégis vissza a Cimborát. Vagy talán a címzés téves és a posta emiatt irányítja vissza. Sürgős felvilágosítást kérünk. — Latzina Bertuska, Gyalár. Előfizetési díja május hó 1-én lejárt. Kérjük szíves megújítását. A kért számokat pótoltuk. — Ráczy György és Ferenc, Cluj. Előfizetési díjuk f. évi november hó 1-ig ki van egyenlítve. Miért küldik mégis vissza a lapot. Vagy talán a címük nem pontos és ezért irányítja a posta vissza. Sürgős értesítést kérünk.

FEJTÖRŐ.

A sorolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!
A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!
A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Pontrejtvény.

Beküldte: Virsik Mária.

- Ebből lesz a virág.
- A teremtés koronája.
- A legszebb virág.
- Egy nagy folyam.
- Fiunév.
- Dalol.
- Az első ember.
- Gyermek kedves játszóhelye.
- Trója más neve.
- Görög nagy város.

A kezdőbetűk egy nagy erdélyi írónő nevét adják.

Betűrejtvény.

— Beküldte: Halmi István. —

7 $\frac{t}{a}$ $\frac{a}{a}$ $\frac{a}{d}$ $\frac{v}{vá}$

Számrejtvény.

— Beküldte: Basch Lili és Évi. —

- 9 1 10 3 12 Könnyű ellentéte.
- 30 29 27 26 22 A munka másik neve.
- 14 11 5 3 2* Főzéshez kell.
- 16 17 12 15 24 2 A lusta ember teszi.
- 6 2 13 7 31 4 A kutya így beszél.
- 25 8 21 22 18 Hordó alkatrésze.
- 32 20 19 23 22 Csak a halott nem teszi.
- 1-32 Petőfi egyik versének bekezdése.

Betűrejtvény.

— Beküldte: Lakatos Lajos. —

500 7 u

Pótlórejtvény.

— Beküldte: Kovács László. —

- alapálás — thaka
- resz — olem
- anöver — essias
- bresztő — pera
- uszi — ovella
- ába — émon

A kezdőbetűk egy nagy regényíró nevét adják.



A háziasszony kedvenc szappanja

a kiadóságában és tisztítóképeségében páratlan

Szarvas védjegyű Schicht szappan

A Cimbora könyvvására.

A Cimbora olvasói szeretettel és örömmel fogadták hirdetett könyvvásárunkat, amit a legjobban az bizonyít, hogy nap-nap mellett kapunk megrendeléseket, amelyeket természetesen azonnal le is szállítunk. A naponta befutó megrendeléseken felül azonban seregesen jönnek az érdeklődő levelek, amelyekben arról érdeklődik a levél írója, hogy például a hirdetett Verne Gyula könyvön kívül van-e még más Verne könyvünk is, vagy hogy nem tudnánk-e neki beszerezni Cooper: Vadfogó című regényét.

Ez a kedves és egyre gyakoribb érdeklődés arra indított bennünket, hogy egyszerre, egytömögben közöljük a nálunk kapható összes könyvek jegyzékét, mert — őszintén szólva — a sok kérdészködésre választ adni nem is győzünk.

Alább felsoroljuk a nálunk kapható összes könyvek címét és árát és ígérjük, hogy hétről-hétre ezt a jegyzéket aszerint fogjuk kiegészíteni, amint egyes újabb könyveink érkeznek, avagy aszerint törölünk a jegyzékből, amint egyes könyvek raktárunkról kifogyának.

Raktárunkról kaphatók:

Benedek Elek: Katalin	80 lei
" " : Zsuzsika könyve	65 "
" " : Galambok	65 "
" " : Öcsiike könyve	60 "
" " : Rókádné komámasszony	55 "
" " : Több síncs királyfi	40 "
" " : Híres erdélyi magyarok	40 "
" " : Óh szép ifjúságom	55 "
Galál Mózes: Három kenyeres pajtás	65 "
" " : Az utolsó lantos	55 "
Molnár Ferenc: Pál-utcai fiúk	150 "

May Károly: Félelmetes	145 lei
" " : Skipetárok földjén	130 "
Ezeregy éjszaka meséi	105 "
Ewald: Állatok	70 "
Münchhausen: Meséi	80 "
Monoky Sándor: Tündérmese	25 "
Mark Twain: Tamás urfi mint detektív	105 "
Cooper: A vadfogó	95 "
Kertész Mihály: Senki Tamás története	50 "
" " : Szökés a feknőben	75 "
Esopus: Háromszáz meséje	120 "
Sven Hedin: Az északi sarktól a déli sarkig	170 "
Balázs Ferenc: Mesefolyam	50 "
Szondy György: Börme	80 "
Hankó Vilmos: Universum VI.	260 "
" " : " VII.	260 "
" " : " VIII.	260 "
" " : " IX.	260 "
Chun: Mély tengerek világa	180 "
Dienes Jenő: Magduska mesés könyve	60 "
Benedek Elek: Cimbora 1923. I. félév	150 "
" " : Cimbora 1923. II. félév	150 "
Sebők Zsigmond: Csutora Jancsi kalandjai	130 "
Verne Gyula: Egy sorsjegy	105 "
" " : A francia zászló	105 "
" " : Begum	120 "
" " : Utazás a hold körül	130 "
Sziklay Ferenc: Hangzatka	80 "
A ma költői	8 "
Radványi K.: Napsugár leventék	10 "
Farkas Gy.: A táborfűz üzen. Cserkészbeszélésok.	12 "

A fenti könyveket a pénz előzetes beküldése vagy utánvét ellenében szállítjuk. Száz leu értékű rendelésen felül a postaköltséget mi fizetjük, azon aluli rendeléseknél 6 leu postaköltséget számíttunk fel.

A CIMBORA kiadóhivatala.

A CIMBORA kiadóhivatala erdély nagyobb magyar nyelvű napilapjaiban a következő hirdetést helyezte el. Arra kérünk Benneteket, közöljétek ezt a hirdetést ismerőseitekkel, barátaitokkal, mutassátok meg szüleiteknek, hogy azok is felhívják jó embereik figyelmét a ritka kereseti alkalomra. Szívesen vesszük, ha Ti is vállalkoztok a munkára, amely esetben közöljétek azt velünk, hogy mi számotokra gyűjtőivet a legrövidebb idő alatt küldhessünk. A hirdetés szószerint így hangzik:

Ön napi egy órai munkával 30 nap alatt

50.000 leut kereshet!

A Benedek Elek szerkesztésében megjelenő CIMBORA című képes heti gyermeklap kiadóhivatala versenyt hirdet előfizetők gyűjtésére. A versenyben mindössze százan vehetnek részt és a díjat az nyeri el, aki a verseny tartama alatt (30 nap) a legtöbb előfizetőt gyűjti. A verseny díja 50.000 leu, amely a verseny lezárásának napján egy összegben és készpénzben esedékes. A verseny részletes feltételeit és gyűjtőivet készségesen küld a «CIMBORA» KIADÓHIVATALA SATU-MARE.